

Kommittédirektiv

Återinkallande av 2005 års
katastrofkommission

Dir.
2007:15

Beslut vid regeringssammanträde den 8 februari 2007

Sammanfattning av uppdraget

2005 års katastrofkommission återinkallas.

Kommissionen skall återuppta sitt arbete och därvid granska de nya fakta som kommit fram vid granskningen av innehållet i ett flertal databand som härrör från tiden för naturkatastrofen i Asien och deras betydelse för de ställningstaganden som kommissionen gjorde i sitt betänkande (SOU 2005:104) samt uttala sin bedömning i saken. Vid behov skall granskningen kompletteras med ytterligare genomgång av materialet och annan utredning. Kommissionen skall i sitt arbete även beakta resultaten i den nu pågående polisutredningen av innehållet och hanteringen av databanden. I övrigt gäller för arbetet det ursprungliga uppdraget i kommittédirektivet för kommissionen (dir. 2005:3).

Bakgrund

2005 års katastrofkommission

Den 13 januari 2005 beslutade regeringen att tillkalla en oberoende kommitté som fick i uppdrag att utvärdera vårt samhälles förmåga att hantera de påfrestningar som naturkatastrofen i Asien inneburit och på vilket sätt de erfarenheterna kan tas till vara (dir. 2005:3).

Skälen för uppdraget var att följderna av naturkatastrofen i Asien är en av de absolut största påfrestningar som vårt samhälle ställts inför i modern tid. Det fanns därför skäl att utvärdera hur vårt samhälle agerade i direkt anslutning till naturkatastrofen i Asien och hur samhället sedan hanterat konsekvenserna av den. Det närmare uppdraget för kommissionen var följande.

”En oberoende kommitté skall utvärdera hur riksdag, regering och de centrala myndigheterna, inklusive Regeringskansliet och utlandsmyndigheterna, har agerat med anledning av naturkatastrofen i Asien.

Granskningen skall särskilt avse de centrala statsorganens, Regeringskansliets, utlandsmyndigheternas och övriga centrala myndigheters agerande när det blev känt att en jordbävning skett utanför Indonesiens kust, samt hur arbetet därefter organiserades och genomfördes inom Regeringskansliet och på utlandsmyndigheterna och hur de centrala myndigheterna i övrigt hanterat situationen.

Utvärderingen skall vidare avse de berörda aktörernas organisation, styrning, samverkan och informationsutbyte. Kommittén skall utvärdera om roller och ansvarsfördelning mellan olika aktörer varit tydliga. Kommittén skall analysera om de förberedelser som vidtagits för allvarliga krissituationer varit tillräckliga och i vilken utsträckning erfarenheter från tidigare påfrestningar tagits tillvara.

Utvärderingen skall avse hur samverkan fungerat inom Regeringskansliet inklusive utlandsmyndigheterna, mellan Regeringskansliet och de centrala myndigheterna, samt mellan de centrala myndigheterna. Kommittén skall även utvärdera hur Regeringskansliet och de centrala myndigheterna samverkat med den regionala och lokala nivån, samt Regeringskansliets och de centrala myndigheternas samverkan med andra aktörer, som researrangörer, frivilligorganisationer och trossamfund.

Kommittén skall utifrån tidigare gjorda utvärderingar inhämta erfarenheter av hur samhället hanterat andra svåra påfrestningar på samhället i fredstid. Kommittén skall även inhämta erfarenheter av hur andra, med Sverige jämförbara länder, har hanterat följderna av naturkatastrofen i Asien. Av särskilt intresse är erfarenheter från våra nordiska grannländer. I det sammanhanget skall kommittén även belysa i vilken utsträckning berörda länder samarbetat och samordnat sina insatser, inklusive hur EU:s institutioner hanterat katastrofen.

Mot bakgrund av sin utvärdering skall kommittén peka på eventuella behov av förändringar av organisation, rutiner för samverkan, styrning, hantering av information och övriga rutiner för krishantering, i syfte att stärka beredskapen och samhällets förmåga att hantera sådana händelser som drabbar ett stort antal svenskar utanför vårt land.

Kommittén får överväga också andra frågor som den finner motiverade med anledning av uppdraget.

Kommittén skall i sitt arbete samverka med berörda myndigheter och andra berörda organisationer. Kommittén får inhämta uppgifter till stöd för sitt uppdrag från Regeringskansliet inklusive utlandsmyndigheterna och de centrala förvaltningsmyndigheterna, samt på andra sätt som kommittén finner lämpligt.

Kommittén skall arbeta med ett öppet arbetssätt och ett tydligt medborgarperspektiv, d.v.s. organisera sig som en medborgarkommission. Kommittén bör som underlag för sina slutsatser aktivt ta del av erfarenheter och synpunkter från enskilda som berörts av katastrofen, samt inhämta synpunkter från andra aktörer som reseföretag, frivilligorganisationer och trossamfund.”

Samma dag förordnades hovrättspresidenten i Svea hovrätt Johan Hirschfeldt som ordförande i kommissionen. Som övriga ledamöter förordnades professorn i statsvetenskap vid Umeå universitet Gunnel Gustafsson, dåvarande ordföranden i Svenska Röda Korset Anders Milton, ordföranden i Posten AB Marianne Nivert och översten 1. graden Bo Pellnäs.

Kommissionen, som antog namnet 2005 års katastrofkommission, överlämnade den 1 december 2005 betänkandet Sverige och tsunamin – granskning och förslag (SOU 2005:104).

Uppdrag till Johan Hirschfeldt

Regeringen beslutade den 26 oktober 2006 att ge ett särskilt uppdrag till Johan Hirschfeldt med anledning av att ett flertal databand som kan härröra från tiden för naturkatastrofen i Asien hade påträffats i Regeringskansliet. Det antecknades i beslutet att det inte är känt vad databanden innehåller och om 2005 års katastrofkommission tidigare fått tillgång till uppgifterna. Det

angavs även att det är oklart om uppgifterna skulle kunna ha varit av betydelse för kommissionens arbete och slutsatser.

Mot denna bakgrund fick Johan Hirschfeldt i uppdrag att inom Regeringskansliet granska databandens innehåll samt bedöma om innehållet är av sådan betydelse för 2005 års katastrofkommissionens slutsatser att det finns skäl för kommissionen att återuppta sitt arbete. I denna bedömning bör enligt beslutet beaktas vad som framkommit vid andra granskningar av hanteringen av naturkatastrofen i Asien.

Framställan från Johan Hirschfeldt

Den 30 januari 2007 lämnade Johan Hirschfeldt in en framställan till regeringen om att 2005 års katastrofkommission bör återinkallas för att återuppta sitt arbete.

I framställan har Johan Hirschfeldt anfört att hans arbete med att granska innehållet i databanden ännu inte är slutfört. Det har dock kommit fram tillräckligt med nya fakta för att han, i samråd med kommissionens övriga ledamöter, anser sig ha grund för bedömningen att kommissionen bör återinkallas för att återuppta sitt arbete genom att granska dessa nya fakta – vid behov kompletterat med ytterligare genomgång av materialet och annan utredning – och deras betydelse för de ställningstaganden som kommissionen gjorde i sitt betänkande och uttala sin bedömning i saken. I framställan anger Johan Hirschfeldt vidare att förutom prövningen av fakta ur bandmaterialet kan fordras att i anslutning därtill kommissionen kompletteringsvis vidtar andra utredningsåtgärder enligt de ursprungliga direktiven.

Andra granskningar

Inom riksdagen har konstitutionsutskottet redan granskat hur regeringen hanterat situationen, och den granskningen kan också komma att fortsätta under året. Detta är en del i riksdagens normala kontrollfunktioner av regeringen och enskilda statsråd. Jämte den fristående granskningen som sker i

riksdagen bör kommissionen fortsätta sitt arbete i syfte att kunna komplettera sitt tidigare underlag till förändringar som stärker samhällets förmåga att hantera svåra påfrestningar i fredstid.

Uppdraget

Mot bakgrund av den framställan Johan Hirschfeldt, i samråd med kommissionens övriga ledamöter, lämnat in till regeringen bör 2005 års katastrofkommission återinkallas för att återuppta sitt arbete.

Kommissionen skall granska de nya fakta som kommit fram vid granskningen av innehållet i databanden och deras betydelse för de ställningstaganden som kommissionen gjorde i sitt betänkande (SOU 2005:104) och uttala sin bedömning i saken. Vid behov skall granskningen kompletteras med ytterligare genomgång av materialet och annan utredning. Kommissionen skall i sitt arbete även beakta resultaten i den nu pågående polisutredningen av innehållet och hanteringen av databanden. I övrigt gäller för arbetet de ursprungliga kommittédirektiven för kommissionen (dir. 2005:3).

Uppdragets genomförande

Uppdraget skall redovisas senast den 25 april 2007.

(Finansdepartementet)